

Andrzej Bryl

nr indeksu 269182

Katedra Doktryn Politycznych i Prawnych

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Streszczenie rozprawy doktorskiej zatytułowanej "Zbrodnie przeciwko ludzkości w doktrynie i orzecznictwie międzynarodowych trybunałów karnych"

Zgodnie z deklaracją złożoną w tytule praca dotyczy zbrodni przeciwko ludzkości w doktrynie i orzecznictwie międzynarodowych trybunałów karnych. Rozprawa poświęcona jest jednak nie tyle zbrodniom przeciwko ludzkości jako zdarzeniom faktycznym, o pewnych konkretnych znamionach, co ich prawnemu odpowiednikowi, czyli pojęciu zbrodni przeciwko ludzkości. Przedmiotem badania objęte są przy tym historyczne uwarunkowania powstania tego pojęcia analizowane z punktu widzenia stanowiska doktryn polityczno-prawnych, a następnie sposób, w jaki orzecznictwo międzynarodowych trybunałów karnych, wspierane w tym zakresie przez naukę prawa międzynarodowego, kształtowało jego treść prawną.

Rozdział 1 podejmuje problematykę zbrodni przeciwko ludzkości w perspektywie historycznej, jak również analizę tej koncepcji przeprowadzoną ze stanowiska doktryn politycznych i prawnych oraz współczesnej teorii państwa i prawa. Główny akcent w rozdziale położony został na procesy wypracowywania definicji analizowanych zbrodni w Karcie Międzynarodowego Trybunału Wojskowego w Norymberdze. W dalszej części rozdziału ukazano również miejsce zbrodni przeciwko ludzkości w systemie międzynarodowego prawa karnego, jak również dokonano operacjonalizacji podstawowych terminów składających się na badaną koncepcję.

Rozdział 2 w całości poświęcony jest zagadnieniu zbrodni przeciwko ludzkości w statutach powojennych międzynarodowych trybunałów wojskowych w Norymberdze i Tokio. Ze względu na bardziej doniosły w tym zakresie dorobek trybunału w Norymberdze, główny akcent rozważań poświęcony jest problematyce jego ustanowienia jak również prawnej konstrukcji definicji zbrodni przeciwko ludzkości w Karcie tego właśnie trybunału. Końcowa część rozdziału omawia problematykę zbrodni przeciwko ludzkości w Karcie Międzynarodowego Trybunału Wojskowego dla Dalekiego Wschodu w Tokio.

Przedmiotem rozważań zamieszczonych w rozdziale 3 jest orzecznictwo Międzynarodowych Trybunałów Karnych dla byłej Jugosławii i Rwandy (trybunałów *ad hoc*).

W rozdziale dokonano przedstawienia genezy powołania obu trybunałów jak również szczegółowo objaśniono specyfikę zwyczaju jako źródła prawa międzynarodowego i materialnoprawnej podstawy indywidualnej odpowiedzialności karnej za zbrodnie przeciwko ludzkości. W dalszej części rozdziału dokonano szczegółowej analizy poszczególnych znamion ogólnych i szczegółowych zbrodni przeciwko ludzkości z perspektywy orzecznictwa trybunałów *ad hoc*.

W rozdziale 4 podjęto problematykę zbrodni przeciwko ludzkości w Statucie Rzymskim oraz na gruncie orzecznictwa Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK). Rozważania w tym zakresie poprzedzono wszechstronną analizą okoliczności politycznych prowadzących do powołania Międzynarodowego Trybunału Karnego (w tym negocjacji w czasie konferencji rzymskiej w czerwcu i lipcu 1998 r.), z uwagi na ich wpływ na ostateczny kształt przepisów regulujących zbrodnie przeciwko ludzkości na gruncie Statutu Rzymskiego. Następnie przeprowadzono dogłębną analizę poszczególnych znamion ogólnych i szczegółowych zbrodni przeciwko ludzkości w kontekście orzecznictwa MTK.

W zakończeniu rozprawy, podsumowano całokształt przeprowadzonych badań w świetle postawionych hipotez. Podjęto ponadto próbę wszechstronnego wyjaśnienia przyczyn zmian w pojmowaniu zbrodni przeciwko ludzkości, z uwzględnieniem zarówno polityczno-prawnego wymiaru tej koncepcji, jak i jej struktury *sensu stricto* prawnej. Zakończenie zwieńczone jest propozycjami *de lege ferenda* w odniesieniu do przyszłej konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni przeciwko ludzkości.

Synopsis of the doctoral thesis "Crimes against humanity in dogmatic research and the jurisprudence of the international criminal tribunals"

Keeping in line with the topic declared in the title, the thesis addresses the issue of crimes against humanity as understood in legal dogmatic research, as well as the jurisprudence of the international criminal tribunals. The thesis does not however discuss any particular crimes against humanity committed in certain circumstances but rather their legal equivalent, that is a concept of crimes against humanity. The research enterprise focuses mainly on historical genesis of the concept, its political context as well as its understanding in legal science and the jurisprudence of international criminal tribunals.

Chapter one comprehensively discusses the historical circumstances, which led to establishing of crimes against humanity as a legal concept and subsequently analyses it in the

light of contemporary political and legal science. Major focus was devoted to proper understanding the circumstances, which resulted in including crimes against humanity in the Charter of International Military Tribunal in Nuremberg. Subsequently, the chapter discusses crimes against humanity as a vital concept within the system of international criminal law, as well as explains the meaning of key terms of the analyzed concept.

Chapter two is wholly devoted to the issues of understanding crimes against humanity in the charters and jurisprudence of international military tribunals in Nuremberg and Tokyo. Due the paramount importance of the legacy of the Nuremberg Tribunal in this respect, the major part of the chapter discusses the issues of its establishment as well as the way crimes against humanity were regulated in its Charter and interpreted by the Tribunal itself. Subsequently the chapter discusses the historical and political circumstances of establishing the International Military Tribunal for the far East in Tokyo and the way crimes against humanity were defined in its Charter.

The topic of analysis in chapter three is the jurisprudence of the international criminal tribunals in former Yugoslavia and Rwanda (the so called *ad hoc* tribunals). The chapter discusses the historical and political circumstances which led to establishing of both tribunals, as well as explains the role of customary international law as a basis of individual criminal responsibility for crimes against humanity. Subsequently, the chapter comprehensively analyses the jurisprudence of the *ad hoc* tribunals with respect to *chapeau* elements of crimes against humanity, its *mens rea* as well as particular underlying offences.

Finally, the narrative focus in chapter four was the understanding of crimes against humanity in the jurisprudence of the permanent International Criminal Court (the ICC). Those deliberations were preceded however with a detailed analysis of the political circumstances, which led to enacting the Rome Statute and establishing the ICC in 1998. Subsequently the chapter discusses the jurisprudence of the ICC with respect to *chapeau* elements of crimes against humanity, its *mens rea* and underlying offences, with special reference to the legacy of the *ad hoc* tribunals.

The summary of the thesis recapitulates the results of the research, confronting it with the hypothesis outlined in the preface. It also tries to explain how understanding of crimes against humanity changed over time and what were the reasons of this process. Finally, the summary outlines *de lege ferenda* proposals for the future convention on crimes against humanity.

Andrzej Bujak

xy

Wrocław, 08.09.2020 r.